Розподіл майна подружжя

Правила та порядок розподілу майна подружжя

Відповідно до законодавства України процедура поділу майна можлива як при розлученні, так і в період шлюбу.

Стаття 69 Сімейного кодексу, розділу підлягає лише майно, що належить чоловікові і дружині на праві спільної сумісної власності, тобто придбане в шлюбі.

Статтею 61 Сімейного кодексу встановлено об’єкти права спільної сумісної власності подружжя. Відповідно до зазначеної статті, спільної власності можуть бути будь-які речі, за винятком тих, які виключені з цивільного обороту; заробітна плата, пенсія, стипендія, інші доходи, одержані одним із подружжя. А при укладенні договору в інтересах сім’ї, гроші та інше майно (в тому числі гонорар, виграш) є спільною сумісною власністю чоловіка і дружини.

Хоча в законодавстві не міститься конкретного списку всіх об’єктів, які можуть належати подружжю на праві спільної сумісної власності, проте в пункті 23 постанови Верховного Суду України № 11 від 21 грудня 2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» можна знайти примірний перелік такого майна:

- квартира, житлові та садові будинки;
- земельні ділянки та насадження на них;
- продуктивна і робоча худоба, засоби виробництва, транспортні засоби;
- грошові кошти, акції та інші цінні папери, вклади в

кредитні установи;
- страхова сума, страхове відшкодування, сплачені за рахунок спільних коштів подружжя;
- накопленні паї в житлово-будівельному, дачно-будівельному, гаражному кооперативі;
- грошові суми та майно по зобов’язальних правовідносинах;
- страхові платежі, які були повернуті при достроковому розірванні договору страхування або які міг би одержати один із подружжя в разі дострокового розірвання такого договору на час фактичного припинення шлюбу.

Крім того, у спільній власності подружжя знаходяться речі для професійних занять (музичні інструменти, оргтехніка, лікарське обладнання тощо), придбані за час шлюбу для одного з них; речі побутового призначення (холодильник, пральна і посудомийна машина, пилосос, СВЧ і т.п.); предмети духовного розвитку (книги, картини, телевізор, відеотехніка і т.д.); цінні речі (золото, ювелірні вироби, дорогоцінні камені, діаманти).

Майно, що належить одному з подружжя на праві особистої приватної власності, поділу не підлягає. Відповідно до ст. 57 Сімейного кодексу приватною власністю дружини або чоловіка є:

- майно, придбане до шлюбу;
- майно, придбане за час шлюбу, але за особисті кошти;
- майно, придбане на підставі договору дарування або в порядку спадкування.

Крім того, особистою приватною власністю дружини та чоловіка є речі індивідуального користування (навіть якщо вони були придбані за рахунок спільних коштів); премії, нагороди за особисті заслуги; грошові кошти, отримані як відшкодування за втрату (пошкодження) особистих речей, а також компенсація моральної шкоди; страхові суми, одержані за обов’язковим особистим страхуванням, а також за добровільним особистим страхуванням (при використанні особистих коштів).

У зв’язку з фактичним припиненням шлюбних відносин, суд може

визнати особистою приватною власністю дружини, чоловіка майно, набуте ними за час їхнього окремого проживання.

Також, при придбанні подружжям майна не тільки за загальні, а й особисті кошти, частка в цьому майні, відповідно до розміру особистого внеску, є приватною власністю чоловіка, дружини.

Процедура розподілу

Існує два варіанти розподілу майна: добровільний і примусовий. В добровільному порядку розділ майна між подружжям здійснюється за угодою між ними, шляхом укладення договору про розподіл майна або відповідно до пунктів шлюбного контракту, якщо такий був підписаний.

Примусовий порядок поділу майна має на увазі звернення до суду з позовною заявою про розподіл майна.

У відповідності з сімейним законодавством і Цивільним кодексом чоловік і дружина мають право укладати між собою договір про поділ нерухомого майна. Подібна угода дає подружжю можливість в позасудовому порядку вирішити спірні питання майна, а також самостійно визначити частки в нерухомості.

Оформлення угоди про добровільний розподіл майна повинно здійснюватися з урахуванням законодавства, яке регулює порядок реєстрації нерухомості.

Договір про поділ нерухомого майна, що перебуває у спільній частковій власності, укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню (ст. 367 Цивільного кодексу).

При поділі спільно нажитого майна, частки подружжя є рівними, якщо інше не було визначено домовленістю між ними або шлюбним договором (ст. 70 Сімейного кодексу).

Тим не менше, принцип рівності часток подружжя в судовому порядку може бути переглянутий, в слідстві чого кількість майна чоловіка, дружини може бути зменшено або збільшено.

Підставою для винесення судового рішення про зменшення частки майна є обставини, що мають істотне значення, особливо якщо один з подружжя не дбав про матеріальне забезпечення сім’ї, приховав, знищив чи пошкодив спільне майно, витрачав його на шкоду інтересам сім’ї.

При цьому частка майна дружини, чоловіка може бути збільшена при проживанні з нею, ним дітей, а також непрацездатних повнолітніх синів, дочок (якщо розмір аліментів, одержуваних на забезпечення фізичного, духовного розвитку та лікування дітей є недостатнім).

Розподіл майна між подружжям, що не розірвали шлюб, не обмежена часовими рамками і може здійснюватися в будь-який час.

А ось до вимоги про поділ спільної сумісної власності, заявленої після розлучення, застосовується позовна давність у три роки, яка обчислюється з дня, коли один із співвласників дізнався або міг дізнатися про порушення свого права власності.

Особливості розподілу окремих видів майна:

Поділ квартири (будинку)

Процедура розділу спільної квартири або будинку досить клопітка і має безліч нюансів, що впливають на результат судового розгляду.

При цьому слід пам’ятати, що діти не можуть претендувати на квартиру при її розділі, якщо вона знаходиться у власності одного або обох батьків. Це обумовлено статтею 173 Сімейного кодексу, згідно з якою майно дітей і батьків є роздільним. Іншими словами, частка дитини в майні відсутня.

Розділ квартири або будинку, придбаного в кредит здійснюється

в рівних частинах між чоловіком і дружиною. Однак, слід пам’ятати, що кредитний договір, підписаний за згодою другого з подружжя, вважається укладеним в інтересах сім’ї, і тягне за собою солідарну відповідальність подружжя за його виконання, в тому числі щодо повернення кредитних коштів.

Поділ земельної ділянки

Поділ землі між колишнім подружжям багато в чому залежить від його розміру, кількості власників, прав власності на нього, а також інших техніко-юридичних умов.

Якщо немає можливості поділити земельну ділянку в натурі (тобто шляхом виділення частки), чоловік і дружина можуть вирішити питання самостійно (укласти договір) або звернутися до суду.

Також, способом вирішення проблеми, є продаж земельної ділянки з подальшим розділом отриманих грошей.

Крім того, один з подружжя може відмовитися від своєї частки у праві спільної сумісної власності на землю і отримати грошову компенсацію.

Розподіл автомобіля

Оскільки машина є неподільною річчю при розділі майна, відповідно до ч. 2 ст. 71 Сімейного кодексу, вона буде присуджена одному з подружжя.

Як правило, суд приймає рішення на користь того з подружжя, на кого зареєстрований автомобіль, хто ним керує і здійснює технічне обслуговування. Втім, реєстрація машини на чоловіка або дружину не дає їм переважного права на неї, так як вони мають рівні права на володіння, користування і розпорядження спільним майном.

У судовій практиці є випадки передачі автомобіля другого з подружжя, виходячи його інтересів або інтересів дітей.

Поділ кредитів (боргів)

Кредити є невід’ємною частиною сучасного життя і нерідко до моменту розірвання шлюбу подружжя обростають не лише спільним майном, але і боргами. Законодавство відносить боргові зобов’язання, взяті в період шлюбу, до загального майна подружжя і, як наслідок, виробляє їх розділ за тими ж правилами, що діють при розподілі решти майна.

Домовитися про розподіл боргів – найпростіший і недорогий спосіб. На жаль, він не завжди можливий і тоді виникає необхідність судового вирішення спору. При розгляді подібних справ, суд, в першу чергу, повинен встановити, на які цілі пішли кредитні кошти.

Таким чином, чоловік, який не бажає поодинці виплачувати борг, взятий на сімейні потреби, повинен довести, що взяті в кредит гроші були витрачені не на особисті цілі.

Розподіл бізнесу

Товариство з обмеженою відповідальністю (або його частина), засноване одним із подружжя є окремим об’єктом права спільної сумісної власності подружжя. В який входять всі види майна, включаючи внесок в статутний капітал і майно, виділене з їх спільної сумісної власності.

Таким чином, статутний капітал і майно приватного підприємства, сформовані за рахунок спільної сумісної власності подружжя, є об’єктом їх спільної сумісної власності. Отже, підлягає розподілу відповідно до закону.

Джерело: Законодавство України.

Фото: https://goo.gl/images/TFQYyx

Компанія “Вікторія” стане Вашим надійним помічником і порадником, для цього достатньо звернутись за консультацією в будь-який для Вас зручний спосіб. Звертайтесь!

Основна контактна інформація за посиланням.